

> Retouradres Postbus 201 3730 AE De Bilt

Aan de voorzitter van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving,
de heer prof.dr. M.J. Cohen

KNMI

Bezoekadres
Utrechtseweg 297
3731 GA De Bilt
Postbus 201
3730 AE De Bilt
T 030-220 69 11
www.knmi.nl

Ing Bank NV
IBAN NL 05 INGB 0705000877
t.n.v. Min. IenW IBI KNMI
BIC INGBNL2A

Contactpersoon

Ons kenmerk
KNMI-2019/1430

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 11 juni 2019
Betreft reactie KNMI op evaluatierapport Rtms

Geachte heer Cohen,

In de mail van 29 mei jl. verzoekt het OFL om te reageren op het finale evaluatierapport. Hieronder treft u de reactie aan van het KNMI: onder 1 treft u een aantal algemene noties c.q. overwegingen aan t.a.v. de werking van de Rtms. Onder 2 (a t/m g) geef ik per aanbeveling de reactie van het KNMI weer, in bepaalde gevallen inclusief een voorstel tot wijziging.

1. Algemene overwegingen

Integrale veiligheidsketen

De Rtms (en daarmee de Rtms) is opgesteld vanuit het gedachtengoed van "markt en overheid": het principe 'de markt tenzij' is één van de beleidsuitgangspunten in de Wet en Regeling taken meteorologie en seismologie. Dit principe houdt volgens het rapport in dat bestuursorganen geacht worden dienstverlening op het gebied van meteorologie af te nemen van marktpartijen (met uitzondering van in de wet en regeling vastgelegde activiteiten van het KNMI voor de publieke taken van bestuursorganen). Alleen in het geval die dienstverlening niet door de marktpartijen geleverd kan worden, mag het KNMI als dienstverlener naar bestuursorganen optreden.

Dergelijke beperkingen zijn het KNMI niet opgelegd als het gaat om dienstverlening binnen de Rijksoverheid." Deze smalle definitie doet echter geen recht aan een van de belangrijkste pijlers van het bestaansrecht van het KNMI zoals verwoord in de missie: 'Het KNMI adviseert en waarschuwt de samenleving om risico's op het gebied van weer, klimaat en seismologie terug te dringen en schade en letsel te beperken...'

Ik heb naar aanleiding van het "nee, tenzij" principe de volgende opmerkingen:

- Het KNMI staat voor dat organisaties met een opdracht in de kern van een veiligheidsketen zonder beperkingen diensten af moeten kunnen nemen bij het KNMI. Daarbij geldt een verplichting tot afname vanaf het punt van dreigend gevaar. Alleen zo kan maximale zekerheid worden gegarandeerd op een goede afstemming (met een single tone of voice) met minimale schade tot gevolg. De huidige regelgeving lijkt vooral geschikt voor gebruik in een analoge omgeving. In de huidige digitale omgeving, waar systemen met

- systemen communiceren, is het regelmatig switchen van weerleverancier ondoenlijk en een bron van fouten, vooral in crisissituaties.
- De Rtms borgt onvoldoende dat in geval van gevaarlijk weer, maatschappij-ontwrichtend weer of bij calamiteiten waarbij het weer een rol speelt, er sprake is van één uniforme en integrale aanpak van alle bestuursorganen (veiligheidsregio's, waterschappen, gemeenten, provincies, etc.), in relatie tot de dienstverlening van het KNMI. Hetzelfde geldt voor overheidsbedrijven (ProRail B.V. N.V. Nederlandse Spoorwegen, TENNET, etc.). In dergelijke complexe situaties is er (nog) géén sprake van een "single voice of tone", die ingevuld kan worden door te voorzien in verplichte 24/7 dienstverlening door het KNMI aan alle betrokken bestuursorganen en overheidsbedrijven.
 - Ik signaleer dat de Nederlandse overheid inmiddels op diverse plaatsen naar een andere inrichting van publieke taken kijkt. Het denken vanuit de integrale veiligheidsketen neemt daar een belangrijker plaats in. De bovenstaande punten sluiten daarbij aan.

Impactbased waarschuwen

De kennis en kunde in de meteorologie nemen elk jaar toe. De richting gaat naar "impact-based warnings" (waarin niet alleen de ernst van de weerverschijnselen zelf maar ook hun effect op de samenleving wordt meegewogen). Daarnaast stellen de ontwikkelingen in de meteorologie ons in staat verwachtingen op te stellen met een langere tijdshorizon en meer detail qua plaats (ultimo op postcodeniveau, zoals nu reeds in Duitsland). De Rtms staat in een aantal specifieke gevallen verbeterde dienstverlening in de weg omdat deze strikt genomen niet geleverd zou mogen worden. Dat is onwenselijk in het licht van de missie en visie van het KNMI en in dat kader de uitvoering van de basistaken.

2. Reactie KNMI per aanbevelingen

Het eindrapport van het FlexTeam geeft invulling aan een aantal van de hierboven geschetste opmerkingen. In het rapport wordt volgens het KNMI terecht gesteld dat er behoefte is aan het aanpassen of actualiseren van de regeling op een aantal punten. Onderstaand geef ik per aanbeveling aan wat de reactie op en het voorstel van het KNMI hiervoor is.

a. Veiligheidsketen in Nederland

Algemene conclusie 2.1., deelconclusies 7 en 8 en aanbeveling 5 en 6.

Conclusie FlexTeam

In paragraaf 2.1. van het rapport is als algemene conclusie gesteld: "... Dat bestaande marktverhoudingen gerespecteerd moeten worden als het om publieke dienstverlening van het KNMI met betrekking tot rampen en (dreigende) incidenten aan bestuursorganen gaat, wordt in toenemende mate door het KNMI en de bestuursorganen ter discussie gesteld. De overheid wordt als één geheel gezien: een knip in de publieke rol van het KNMI bij kwesties van openbare orde en veiligheid tussen bestuursorganen en de rijksoverheid wordt door het KNMI en de bestuursorganen, uit het oogpunt van het honoreren van marktverhoudingen, afgewezen. Over de gehele keten van informatievoorziening moet politieke verantwoordelijkheid kunnen worden afgelegd. Dat geldt ook voor weersinformatie die onderdeel uitmaakt van besluitvormingsprocessen op het terrein van openbare orde en veiligheid."

Reactie KNMI

- Het KNMI is het met deze algemene conclusie eens. Voor zover ons bekend zijn alle bestuursorganen (o.m. waterschappen, veiligheidsregio's) van mening dat aanpassing van de regelgeving noodzakelijk is. Bestuursorganen hebben duidelijk aangegeven onder alle weeromstandigheden op verzoek diensten bij

het KNMI te willen afnemen, zonder de té gedetailleerde clausulering van artikel 11 Rtms.

- De "knip" bij de dienstverlening door het KNMI in geval van een calamiteit (ramp), in die zin dat er sprake is van dienstverlening vanaf GRIP2 of vanaf GRIP4, is onlogisch en past niet binnen een integraal veiligheidsdenken tussen (publieke) organisaties. In alle gevallen van een (vrees voor het ontstaan van een) ramp waarbij het weer een belangrijke rol speelt dient het KNMI de "single tone of voice" te zijn voor alle bestuursorganen. Dat kan optimaal worden gerealiseerd door een continue dienstverlening vanuit het KNMI.
- Niet alleen bestuursorganen maar ook overheidsbedrijven spelen in de veiligheidsketen een belangrijke rol. Overheidsbedrijven hebben tot op heden de keuze om diensten van het KNMI af te nemen. Het is zinvol om deze keuze te wijzigen in een verplichting.

Voorstel tot aanpassing van de Rtms

- Artikel 8, eerste lid, Rtms, wordt aangepast als volgt: na het woord "speelt" wordt het leesteken punt opgenomen. De tekst ",en indien... veiligheidsregio's." vervalt.
- Artikel 8, derde lid, Rtms, wordt aangepast als volgt: het woord "kunnen" wordt vervangen door "nemen" en het woord "afnemen" wordt vervangen door "af".
- Artikel 9, derde lid, Rtms, wordt aangepast als volgt: het woord "kunnen" wordt vervangen in "zullen".
- Artikel 11, eerste lid, onderdeel e, Rtms, wordt aangepast als volgt: na het woord "taken" wordt het leesteken punt opgenomen.

b. Weerwaarschuwingen

Deelconclusie 3 en 6 en aanbeveling 2, 3, 4.

Conclusie FlexTeam

Het FlexTeam constateert dat de Rtms té gedetailleerde voorschriften geeft voor het openbaar maken van het algemeen weerbericht en bij weerwaarschuwingen voor maatschappij-ontwrichtend weer en adviseert tot aanpassing.

Reactie KNMI

- Het KNMI onderschrijft dit advies. Het onderwerp is urgent en haalbaar. Het algemeen publiek heeft er voordeel bij. Er zijn geen extra kosten aan verbonden.
Ook bij weerwaarschuwingen geldt een onlogische "knip", in die zin dat bestuursorganen bij maatschappij-ontwrichtend weer diensten van het KNMI moeten afnemen. Aangezien gevaarlijk weer snel kan omslaan in maatschappij-ontwrichtend weer, vinden bestuursorganen en overheidsbedrijven het gewenst om ook diensten bij het KNMI af te nemen ingeval van gevaarlijk weer. Die mogelijkheid wordt gecreëerd.
- Opname van de kleurcodering geel, oranje, rood, in de Rtms – zoals voorgesteld door het FlexTeam - acht het KNMI nu niet zinvol. De huidige werkwijze is prima. In het kader van de ontwikkeling van het EWC door het KNMI, waardoor het naar verwachting mogelijk is om zelfs per postcodegebied een impact-based weerbericht uit te vaardigen, lijkt het zinvol om bij de evaluatie van de Wtms in 2021, de criteria voor de weerwaarschuwingen in Hoofdstuk 4 Rtms verder te vereenvoudigen.

Voorstel tot aanpassing Rtms

- Artikel 4, vierde lid, onderdeel a, Rtms, wordt aangepast zodanig dat "in maximaal 150 woorden" vervalt; Hiermee wordt de speelruimte voor berichten groter.

- Artikel 6, derde lid, Rtms vervalt. Hiermee vervalt de beperkende eis van de gebiedsbeperking van 2500km².
- Artikel 6, derde lid, Rtms (nieuw) luidt: "Bestuursorganen of overheidsbedrijven kunnen in de gevallen, bedoeld in het eerste lid, ondersteuning afnemen bij het KNMI. Overheidsbedrijven kunnen in de gevallen, bedoeld in het tweede lid, ondersteuning afnemen bij het KNMI."

c. KNMI Weerapp

Deelconclusie 4 en 5 en aanbeveling 1.

Conclusie FlexTeam

Het FlexTeam concludeert in deelconclusie 4 dat er geen bezwaar is tegen een KNMI-app. In paragraaf 4.3.4 (conclusies, pag. 26) wordt echter gesteld: "Wat betreft scope van de weersverwachtingen biedt de KNMI-app locatie-specifieke verwachtingen gericht op de individuele gebruiker, met meer detail (waaronder uurspecifiek) dan de website van het KNMI en tevens met de mogelijkheid voor pushberichten. De KNMI-app geeft uitgebreidere radarinformatie dan de website van het KNMI (tijdshorizon en geografische dekking). De KNMI-app is op dit punt strijdig met de regeling. Dit kan in potentie marktverstoring zijn."

In paragraaf 4.3.5 (aanbevelingen, pagina 26) wordt als volgt aanbevolen: "Op het gebied van de weersverwachting gaat de KNMI-app op een aantal punten verder dan gesteld in de regeling, waardoor deze in potentie marktverstoring kan zijn. Gezien de status-quo gedachte ten aanzien van het algemeen weerbericht die door de wetgever in de memorie van toelichting op de wet is overgenomen, wordt aanbevolen de KNMI-app op deze aspecten zodanig aan te passen dat de KNMI-app wel aan de randvoorwaarden van de regeling voldoet."

Reactie KNMI

- Er is een onderscheid tussen real time radarbeelden en prognose radarbeelden. Beiden worden door het KNMI geleverd. De eerste vormt geen probleem, de tweede zou in strijd zijn met de Rtms. Omwille van de relatie met commerciële weerproviders echter is het KNMI bereid de prognose-radarbeelden uit de app te verwijderen. Indien de ontwikkeling van de waarschuwingssystematiek of de veiligheid van de samenleving hier aanleiding toe geven, wenst het KNMI de mogelijkheid op te houden op deze aanpassing terug te komen.
- Als het gaat om verwachtingen op specifieke locaties en voor specifieke doelgroepen, is het KNMI het niet eens met de conclusie van het FlexTeam dat de app strijdig is met de Rtms. In de toelichting op de Rtms staat: "Het algemeen weerbericht is niet gericht op doelgroepspecifieke toepassingen en bevat derhalve globale omschrijvingen van weersverschijnselen in plaats, tijd en intensiteit". De KNMI-app is niet gericht op doelgroepen, maar slechts op het algemeen publiek. Er is geen speciale dienst voor agrariërs, surfers of anderszins. Ook geeft de KNMI-app een globale verwachting in die zin dat de gebruiker geen verwachting krijgt op bijvoorbeeld postcode- of straatniveau (hetgeen ook goed mogelijk is en in bijvoorbeeld de app van de Deutsche Wetterdienst wordt aangeboden), maar slechts op gemeente niveau. Te grote aanpassingen in de app zou ook de samenwerking met de publieke weerorganisaties uit België en Luxemburg in gevaar brengen. De huidige app is immers ontstaan (en wordt onderhouden) in samenwerking met de collega's uit deze landen.

d. Activiteitenprogramma

Deelconclusie 14 en 15 en aanbeveling 11, 12, 13.

Conclusie FlexTeam

Het FlexTeam constateert dat het KNMI niet voldoet aan het gestelde in artikel 4 van de Wtms en artikel 13 van de Rtms, gericht op het "activiteitenprogramma". Artikel 4 Wtms luidt: "Onze Minister stelt ten minste elke vier jaar een programma vast waarin alle activiteiten zijn opgenomen die hij ingevolge het bij of krachtens deze wet bepaalde voornemens is uit te voeren".

Reactie KNMI

Het is juist dat nog niet voldaan wordt aan deze verplichting. Reden is dat de verplichtingen voor het KNMI in té gedetailleerde mate is uitgewerkt in de Rtms. Het KNMI volgt het FlexTeam ten dele voor wat betreft aanpassing van de Rtms. Uitgangspunt blijft dat het KNMI een transparante organisatie is voor de geleverde of nog te leveren producten, diensten en onderzoek. Het voorstel is urgent en haalbaar. Het voorstel komt ten goede aan een ieder, waaronder het KNMI.

Voorstel tot aanpassing van de Rtms

Artikel 13, eerste en tweede lid, Rtms wordt aanzienlijk vereenvoudigd. Artikel 13, derde lid, Rtms wordt aangepast zodanig dat niet alle wijzigingen behoeven te worden gepubliceerd. Publicatie wordt niet gedaan op www.rijksoverheid.nl, maar op de website www.knmi.nl.

e. Rol OFL

Deelconclusie 10 en 16 en aanbeveling 8, 14.

Conclusie FlexTeam

Het FlexTeam constateert dat het Orgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) andere rollen uitoefent dan in de Wet overleg infrastructuur en milieu voorgeschreven. Er zit nu een oneigenlijk element van conflictbeslechting in. Het FlexTeam adviseert om naast het OFL nog een tweede gremium in installeren en stelt ook voor om alle voorstellen vanuit bestuursorganen of overheidsbedrijven voor dienstverlening door het KNMI eerst aan het OFL voor te leggen en daarbij de werkwijze van het Protocol unieke kennis te volgen.

Reactie KNMI

- Dit advies acht het KNMI niet werkbaar en niet haalbaar. Het voorstel komt mogelijk ten goede aan marktpartijen, maar niet aan het KNMI.
- Het KNMI stelt voor om zelf een gremium in te stellen, bestaande uit leden van de vereniging van weerbedrijven en het KNMI. In dit gremium kan op informele wijze onderwerpen met elkaar besproken worden, presentaties kunnen worden gegeven en informatie worden gewisseld. Dit betekent een transparant(-er) KNMI.
- De Rtms behoeft niet aangepast te worden.

f. PPS/samenwerking

Deelconclusie 11 en aanbeveling 9

Conclusie FlexTeam

Het FlexTeam signaleert dat de mogelijkheid tot samenwerkingsovereenkomsten tussen het KNMI en marktpartijen nog niet (optimaal) werkt en adviseert onderzoek naar verdere mogelijkheden van publiek-private samenwerking.

Reactie KNMI

Het KNMI onderschrijft dit advies. Regels van aanbestedingsrecht en staatsteunrecht bepalen welke vormen haalbaar zijn. Een ieder kan hiermee gebaat zijn.

g. Opleiding meteorologen

Deelconclusie 13 en aanbeveling 10

Conclusie FlexTeam

Het FlexTeam signaleert dat marktpartijen en universiteiten wensen dat het KNMI een post-master opleiding tot operationeel meteoroloog aanbiedt en adviseert om deze ook aan medewerkers van buiten het KNMI aan te bieden.

Reactie KNMI

Het KNMI onderschrijft dit advies. Het algemeen publiek en alle sectoren zijn hierbij gebaat.

Voorstel tot aanpassing Rtms

Artikel 11, eerste lid, onderdeel b, Rtms wordt aangevuld als volgt: na "wetenschappelijk onderzoek" opnemen "of de wetenschappelijke opleiding tot meteoroloog".

Wij hopen dat de reactie van het KNMI helder is en een rol zal spelen in het maken van afwegingen ten aanzien van de aanpassing en actualisatie van de Rtms.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Gerard van der Steenhoven
Hoofddirecteur KNMI